

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів  
культури і мистецтв України

## **ФОРТЕПІАНО**

**Програма**  
для вищих навчальних закладів  
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

**Спеціальність**  
“Музичне мистецтво”

**Спеціалізації:**  
“Оркестрові струнні інструменти”  
“Оркестрові духові інструменти”  
“Народні інструменти”  
“Спів”

Київ 2007

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів  
культури і мистецтв України

## **ФОРТЕПІАНО**

Програма  
для вищих навчальних закладів  
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність  
“Музичне мистецтво”

Спеціалізації:  
“Оркестрові струнні інструменти”  
“Оркестрові духові інструменти”  
“Народні інструменти”  
“Спів”

Київ 2007

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

### ФОРТЕПІАНО

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв І–ІІ рівнів акредитації. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 32 с.

Укладачі: **Л. В. Сінковська, Т. І. Ладнюк, В. О. Дікусарова** – викладачі Херсонського музичного училища

Рецензенти: **С. І. Сараєва** – викладач Миколаївського державного вищого музичного училища  
**Т. М. Забеліна** – викладач Одеського училища мистецтв і культури ім. К. Ф. Данькевича

Редактор  
Відповідальний за випуск: **С. Д. Колесник**  
**А. І. Ткаченко**

*Навчальне видання*

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк ризографічний  
Ум. друк. арк. 1,86. Наклад 100 прим.

ПП "НОВА КНИГА"

21029, м. Вінниця, вул. Квятека, 20;

Тел./факс: (0432) 52-34-82, 52-34-81

E-mail: [zbut@novaknyha.com.ua](mailto:zbut@novaknyha.com.ua)

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 2646 від 11.10.2006 р.

© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України, 2007

Всього – 216 годин.  
Індивідуальних – 113 годин.  
Самостійних – 103 години.

### ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма "Фортепіано" зі спеціалізацій "Оркестрові струнні інструменти", "Оркестрові духові та ударні інструменти", "Народні інструменти", "Спів" призначена для вищих навчальних закладів культури і мистецтв І–ІІ рівнів акредитації.

Програму складено на основі освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста, яка відповідає державним стандартам вищої освіти.

Дисципліна включає 4 кредити, що складає 216 годин, з них індивідуальних – 113 годин, самостійних – 103 години.

Програма розрахована на вивчення дисципліни протягом шести семестрів (I–VI). Заняття індивідуальні та самостійні.

Дисципліна "Фортепіано" у вищих навчальних закладах І–ІІ рівнів акредитації є складовою частиною професійної підготовки студентів.

Головною метою курсу є практичне навчання грі на фортепіано, оволодіння навичками акомпанементу до нескладних камерних творів, ознайомлення із симфонічною та камерною музикою у фортепіанній транскрипції.

Курс також має сприяти загальному музично-естетичному розвитку, поглибленню музично-теоретичних знань, ознайомленню з найкращими зразками вітчизняної класики, сучасної музики, розвитку мислення студентів, професійному становленню майбутніх викладачів ДШЕВ та артистів оркестру.

Від рівня фортепіанної підготовки студента залежить процес засвоєння музично-теоретичних дисциплін: "Теорія музики", "Сольфеджіо", "Гармонія", "Музична література", "Аналіз музичних творів", "Аранжування", "Інструментування".



### Структура навчальної програми:

- пояснювальна записка;
- методичні рекомендації;
- форми контролю та критерії оцінювання знань студентів;
- рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів;
- програмні вимоги по курсах;
- репертуарний список творів для обов'язкового вивчення.

### МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

#### Основні вимоги до знань та умінь студентів.

У процесі навчання з дисципліни “Фортепіано” студенти повинні:

- навчитися бачити, слухати та відчувати нотний текст у всіх його деталях;
- оволодіти технікою читання нот з листа;
- розвинути поліфонічне мислення, музичну пам'ять;
- навчитися акомпанементу та грі в ансамблі;
- оволодіти на практиці знаннями з сольфеджіо, гармонії, теорії музики, аналізу музичних творів та інших дисциплін.

Успішне вирішення комплексу завдань курсу з “Фортепіано” значною мірою залежить від інтенсифікації навчального процесу, ефективності виховної роботи, а також оптимального розвитку музично-виконавських навичок, що можливо лише при умілому плануванні навчальної роботи.

Індивідуальна форма занять значно сприяє позитивному, художньому та виховному процесу в роботі педагога. Індивідуальні плани повинні мати перспективну репертуарну спрямованість. Вони складаються викладачем і затверджуються цикловою комісією на кожне півріччя. Викладач повинен прагнути охопити всі розділи репертуару, вивчати із студентами твори різної музичної форми: поліфонічні, п'єси малої форми, крупної форми, етюди, ансамблі, акомпанементи, фортепіанні концерти.

Розвиток поліфонічного слуху потребує системності у вивченні цього матеріалу на кожному занятті. П'єси з елементами поліфонії, класична поліфонія, обробки народних пісень дозволяють студенту вирішувати ряд специфічних завдань: відчувати одночасно звукову відповідність голосів, що звучать при самостійному русі кожного з них, навчитися передавати особливості форм, що сприяє розвитку поліфонічного мислення.

Робота над великою формою розвиває масштабність в охопленні твору, логічність у передачі контрастних образів, дає можливість більш вільно орієнтуватися у тексті при будь-яких змінах фактури.

Систематична та планомірна робота студента над етюдами, гамами, вправами, акордами та арпеджіо дозволить йому досягати необхідного для майбутньої роботи технічного рівня оволодіння інструментом. Студент повинен свідомо ставитися до закономірностей аплікатури. Гами слід вивчати за принципом однорідності аплікатури (позиційної тотожності).

Якщо під час занять у студента виникає м'язове затиснення, належить сконцентрувати увагу на художніх завданнях, при цьому технічне виконання твору може стати більш природним та вільним. Для досягнення позитивних результатів подібна робота повинна бути регулярною.

Важливим компонентом навчання гри на фортепіано є навик читання нот з листа та ансамблеве виконання. Виступ студента в ансамблі виховує вміння трактувати свою партію як частину цілого художньо-образного змісту твору.

Виховання навичок читання з листа – одне з найважливіших завдань курсу – належить здійснювати з перших занять. Це форма роботи, безумовно, дозволяє студентам краще орієнтуватися як в нотній грамоті, так і на клавіатурі. Представлена програма має досить широкий список рекомендованих ансамблів та акомпанементів. Доцільно використовувати “Репертуарні списки для читання нот з листа на матеріалі акомпанементів” (складені Республіканським методичним кабінетом навчальних закладів мистецтва і культури, Київ, 1992), складені в основному з репертуару ДМШ для спеціального інструмента. Цим досягається тісний зв'язок з основним фахом майбутніх спеціалістів.



## ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Контроль та облік успішності здійснюється на іспитах, академічних концертах, контрольних уроках або диференційованих заліках.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку (II семестр) та іспиту (VI семестр). Наприкінці I, III, IV, V семестрів проводяться контрольні уроки. Крім того, всередині II, IV та VI семестрів проходять академічні концерти, в тому числі – тематичні. Поточний контроль здійснюється поурочно.

На контрольних уроках, диференційованих заліках, академічних концертах та іспитах є обов'язковим виконання усіх програмних творів напам'ять. Акомпанемент завжди виконується по нотах.

Пропонуємо також перевірку читання нот з листа, якості самостійної роботи та оволодіння технічним матеріалом за індивідуальним планом наприкінці виступу студента на академічному концерті, контрольному уроці або заліку (визначені цикловою комісією).

З метою досягнення тісного зв'язку з основним фахом майбутніх спеціалістів у роботі над фортепіанним твором із студентами оркестрових відділів (враховуючи їх оркестрове мислення), викладач повинен звернути увагу на розкриття музичного образу за допомогою фактурних вирішень, точного виконання штрихів та правильного звукоутворення.

Працюючи зі студентами вокального відділу, необхідно розвивати їх творчу ініціативу, вміння відчувати особливості стилю, музичне мислення; відрізнити звукоутворення мелодії та акомпанементу. Чим краще майбутній виконавець, педагог засвоїть на практиці секрети акомпанементу, тим більш кваліфіковано він буде вирішувати завдання художньої інтерпретації в ансамблі.

На заняттях із студентами-баяністами (акордеоністами) увага педагога в значній мірі повинна бути зосереджена на рисах звукового образу, інтонаційних та артикуляційних моментах, які належать тільки фортепіано, тому що баяніст або акордеоніст має менше можливостей для художнього творення фортепіанної літератури на баяні. Ця робота сприяє збагаченню слухового досвіду майбутнього виконавця-педагога.

## ВИМОГИ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ АБО КОНТРОЛЬНОГО УРОКУ

Виконуються дві п'єси.

### Орієнтовна програма

I курс

#### Спеціальність “Оркестрові струнні інструменти”

Бах І. С. – Ільїн	Органна хоральна прелюдія, № 12, мі мінор
Іщенко Ю.	Осінній настрій

Вимоги до академічного концерту

- п'єса;
- акомпанемент або ансамбль.

### Орієнтовна програма

I курс

#### Спеціальність “Спів”

Хачатурян А.	Андантіно
Дюбюк А.	“Не обмани” (акомпанемент)

Вимоги до іспиту (III курс)

- твір поліфонічного стилю;
- твір крупної форми;
- акомпанемент.

### Орієнтовна програма іспиту

Бах І. С.	Мала прелюдія B-dur
Кулау Ф.	Сонатина № 2, Тв. 20, Соль мажор
Косенко М.	Скерцино для труби (акомпанемент)



Успішне вирішення комплексу завдань курсу "Фортепіано" можливе тільки при індивідуальному підході до кожного студента. Пропонуємо вживати три різні ступені навчальних програм в залежності від рівня базової підготовки студента до вступу у навчальний заклад.

**I ступінь** – студенти, що не мали музичної підготовки до вступу у навчальний заклад, на випускному іспиті (VI семестр) повинні виконати програму на рівні 3–4 класу ДМШ.

**II ступінь** – студенти, що мали підготовку до вступу у навчальний заклад на рівні 4–5 класів ДМШ, виконують на іспиті (III курсу) твори за 6–7 класи ДМШ.

**III ступінь** – студенти, що до вступу у навчальний заклад закінчили ДМШ по класу фортепіано, повинні вдосконалювати свої навички в обсязі творів від 7 класу ДМШ до творів, які виконуються студентами відділу спеціального фортепіано на I-II курсах.

## ВИМОГИ ДО ВИКОНАВСЬКО-ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

### I семестр

Гами: До мажор; ля мінор.  
Соль мажор; мі мінор.  
Ре мажор; сі мінор.  
Двома руками на 2–4 октави у паралельному русі.  
Короткі та довгі арпеджіо. Акорди.

Студенти, що не мають музичної підготовки, грають До мажор, Соль мажор, ля мінор кожною рукою окремо. Короткі арпеджіо та акорди.

### II семестр

Гами: Фа мажор; ре мінор.  
Сі-бемоль мажор; соль мінор.  
Мі-бемоль мажор; до мінор.  
Двома руками на 2–4 октави у паралельному русі.

Короткі та довгі арпеджіо. Акорди.

Студенти, що не мають музичної підготовки, грають гами: Фа мажор, ре мінор, Сі-бемоль мажор кожною рукою окремо. Короткі арпеджіо та акорди.

### III семестр

Гами: До мажор; ля мінор.  
Соль мажор; мі мінор.  
Ре мажор; сі мінор.  
Мі мажор.  
Сі мажор.  
Двома руками на 2–4 октави у паралельному русі.  
Арпеджіо. Акорди.

Студенти, що не мають музичної підготовки, грають гами: До мажор, ля мінор, Соль мажор, мі мінор двома руками у паралельному русі на 2–4 октави. Короткі арпеджіо та акорди.

### IV семестр

Гами: Фа мажор; ре мінор.  
Сі-бемоль мажор; соль мінор.  
Мі-бемоль мажор; до мінор.  
Ля-бемоль мажор; фа мінор.  
Двома руками на 2–4 октави у паралельному русі.  
Арпеджіо. Акорди.

Студенти без підготовки вчать гами: Фа мажор, ре мінор, сі-бемоль мажор, соль мінор двома руками у паралельному русі на 2–4 октави. Короткі арпеджіо та акорди.

### V семестр

Гами: До мажор; ля мінор.  
Соль мажор; мі мінор;  
Ре мажор; сі мінор;



Мі мажор; сі мінор.

Двома руками на 2–4 октави у паралельному русі. Хроматична. Д., Арпеджіо короткі та довгі. Акорди.

Студенти без підготовки вчать гами: До мажор, ля мінор, соль мажор, мі мінор двома руками у паралельному русі на 2–4 октави. Хроматична. Д., Арпеджіо. Акорди.

## VI семестр

Повторення гам, акордів та арпеджіо, хроматичних гам у більш швидкому темпі.

### КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

“5” (відмінно) – студент вільно і творчо володіє музичним матеріалом, визначеним програмою. Виконав 100 % обсягу самостійної роботи.

“4” (добре) – студент добре володіє музичним матеріалом але має незначні ускладнення та допускає незначні помилки. Виконав 70–90 % обсягу самостійної роботи.

“3” (задовільно) – студент допускає суттєві помилки при виконанні програми. Виконав не менше 70 % обсягу самостійної роботи.

“2” (незадовільно) – студент не володіє музичним матеріалом, виконав менше 50 % обсягу самостійної роботи або зовсім її не виконав.

### РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Для інтенсифікації навчального процесу студент повинен вивчити самостійно ряд творів. Обсяг часу на самостійну роботу передбачено навчальним планом. Зміст та об'єм самостійної роботи визначається викладачем.

Твори для самостійної роботи використовуються із загального репертуарного списку, але вимоги до самостійно вивчених творів можуть бути на 1–2 курси нижче.

## ПРОГРАМНІ ВИМОГИ ПО КУРСАХ

Протягом року студенти повинні засвоїти 10–12 творів на I, II курсах та 6–8 творів на III курсі.

### I курс

4 етюди;

5–6 різнохарактерних п'єс, включаючи:

- поліфонічний твір або твір з елементами поліфонії;
- твір крупної форми;
- ансамбль.

### II курс

4 етюди;

2 твори поліфонічного стилю;

1–2 твори крупної форми;

3–4 п'єси (з них 1 ансамбль).

### III курс

1 твір поліфонічного стилю;

1 твір крупної форми;

1 п'єса;

2 етюди;

2–3 акомпанемента.

З метою виховання у студентів почуття гордості за свою країну, почуття патріотизму, пропонуємо включати до програми твори, основані на українському фольклорі, твори національної спадщини та сучасні п'єси українських композиторів.



Для всебічного розвитку студентів та наближення їх до сучасних ритмів пропонуємо включати до репертуару твори джазової та естрадної музики:

1. Шмітц М. Etuden. Stücke und Studien. №№ 35–52, 53–60.
2. Якушенко І. Перше знайомство.
3. Джоуплін С. Регтайми: №№ 1–3, 6, 8, 10, 12, 17.
4. Джазові та естрадні композиції для фортепіано. Вип. I–V, VIII, IX.
5. Джазові твори для фортепіано / Упор. Ю. Чугунов. Радянський композитор, 1982.
6. Джазовий альбом для фортепіано / Упор. Якушенко І. Музика, 1988.
7. Сасько Г. Мозаїка. Східний мотив. Арія.
8. Ешпай А. Три джазові мелодії. Вальс.
9. Івенс Л. Ритмічні вправи (на вибір).
10. Колін Ч. Ритмічні вправи (на вибір).
11. Дворжак М. Джазові етюди для фортепіано. Зошит I (3–6), Зошит II (№№ 1, 2, 5, 8, 26).

Ознайомлення з різною музичною літературою в класі фортепіано – реальна можливість придбання навичок використання їх в практичній діяльності.

## РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК ТВОРІВ

### I курс

#### Поліфонічні твори

Бах І. С.	Маленькі прелюдії і фуги, ч. I (на вибір викладача). Нотний зошит А. М. Бах.
Бах Ф. Е.	Менует фа мінор.
Бем Г.	Менует Соль мажор.
Бенда Г.	Менует.
Ботярів Є.	Канон.

Гедіке О.	Прелюдія ля мінор. Альбом п'єс: № 7 Прелюдія, № 18 Сарабанда.
Гендель Г.	Менует ре мінор. Бурре. Чакона Соль мажор.
Глінка М. Кореллі А. Леонтович М.	Поліфонічна п'єса ре мінор. Сарабанда ре мінор. “На горі, горі”. “Ой під горою, під перевозом”.
Майкапар С. Павлюченко С. Рамо Ж. Свірідов Г. Щуровський Ю.	Канон соль мінор. Фугета ля мінор. Рігодон. Коліскова пісня. Канон ля мінор.

#### Етюди

Гедіке О.	Десять мініатюр у формі етюдів, ор. 8 №№ 2, 3, 6, 9. 40 мелодичних етюдів, ор. 32. Зош. I. 30 легких етюдів, ор. 47.
Гнесіна О. Лекуппе Ф. Лемуан А. Черні К.-Гермер Т. Шитте А.	Маленькі етюди для початківців. Тв. 17. Абетка, 25 легких етюдів. Тв. 37. Етюди №№ 4, 5, 7, 11, 17. Вибрані етюди. Тв. 108. 25 легких п'єс. Тв. 160. 25 легких етюдів.

#### Твори крупної форми

Андре І. Бетховен Л.	Сонатина Соль мажор 6 легких сонат / Під. ред. А. Гольденвейзера. М., 1969.
Діабеллі А. Клементі М. Кулау Ф. Мелартін Е.	Сонатина Фа мажор. Тв. 36. Сонатина № 1 До мажор. Варіації Соль мажор. Сонатина соль мінор.



- Моцарт В. Сонатини: № 1 До мажор ч. II, № 4 Сі-бемоль мажор ч. I, № 5 Фа мажор ч. I.
- Чімароза Д. Сонати: № 5 ля мінор, № 6 ля мінор, № 17 ре мінор (номери сонат за виданням: Вибрані сонати / Укл. А. Семенов. – М., 1982).

#### П'єси

- Аміров Ф. Дитячі п'єси.
- Беркович І. 25 легких фортепіанних п'єс: № 16 Танок, № 17 марш.
- Бетховен Л. Контрданс.  
2 екосеза.  
Пісенька.
- Гайди Й. Танок Фа мажор.
- Гречанинов О. Тв. 98. Дитячий альбом (на вибір викладача).
- Жербін М. Український танок "Юним музикантам".
- Лисенко М. Українська пісня. "Педагогічний репертуар для фортепіано 2 клас" / Упор. С. Ляховіцька.
- Моцарт В. 14 п'єс із нотного зошита 8-річного Моцарта для фортепіано: № 8 Фа мажор, № 14 Мі-бемоль мажор.
- Хачатурян А. Андантіно.
- Чайковський П. Тв. 39. Дитячий альбом (на вибір викладача).
- Шостакович Д. Марш.
- Шуберт Ф. Вальс.
- Шуман Р. Тв. 68. Альбом для юнацтва: Веселий селянин. Перша втрата. Марш.

#### Ансамблі

- Бізе Ж. Хор хлопчиків із опери "Кармен".
- Векерлен Ж. Пастораль.
- Вебер К. – М. Вальс із опери "Чарівний лучник".
- Дрімлюга М. Заграли комарі.  
"Ой джигуне, джигуне" (укр. нар. пісня).

- Золотарьов В. Соч. 15 "30 маленьких п'єс" у 4 руки для одного фортепіано №№ 3, 4, 9, 11.
- Любарський М. "6 п'єс на теми укр. нар. пісень" в 4 руки для фортепіано №№ 4, 5, 6.
- Моцарт В. Контрданс із сонатини № 1.  
Менует із опери "Дон Жуан".  
Уривок із I частини симфонії соль мінор.
- Монюшко С. Думка.
- Степаненко М. Рідний наспів.
- Филипенко А. Весняночка.
- Шуберт Ф. Анданте із квартета № 5.  
Лендлер.
- Шуман Р. Марш.
- Яворик О. Колискова.

#### II курс

##### Поліфонічні твори

- Арман Ж. Фугета До мажор.
- Бах І. С. Нотний зошит А. М. Бах (на вибір викладача).
- Бах Ф.Е. Менует.
- Беркович І. Хміль луками.  
Збірник поліфонічних п'єс №№ 4, 5, 7.  
В степу.
- Гендель Г. Куранта.  
Вибрані п'єси: Арія (класики – дітям. 1–4 класи).
- Глінка М. Двоголосна фуга.
- Кореллі А. Сарабанда мі мінор.
- Лядов А. Канон.
- Лисенко М. "Пливе човен" (укр. нар. пісня, пер. І. Берковича).  
"Та нема гірш нікому".  
"На горі, горі".
- Леонтович М. "Щедрик".  
"Зашуміла ліщинонька".

	“Над річкою бережком”.
	“Ой з-за гори кам’яної”.
Моцарт В.	Арія соль мінор.
	Буре до мінор.
Мясковський М.	Фуга.
	Тв. 43. В старовинному стилі.
	Тв. 78. Фуга ре мінор, Ре мажор.
Павлюченко С.	Фугета ля мінор.
Скарлатті Д.	Арія ре мінор.
Телеман Г.	Модерато.
	Аріозо.
Циполі Д.	Пастораль.
	Фугета мі мінор.
Щуровський Ю.	Степова пісня.
	Інвенція До мажор.

#### Етюди

Беренс Г.	32 вибраних етюди №№ 6, 9, 10, 12.
Бертіні Г.	Тв. 100. 25 легких етюдів (за вибором).
Гедіке О.	Тв. 47. Етюди №№ 10, 12, 13, 16, 18, 21.
	Тв. 58. Етюди №№ 13, 18, 20.
Дворжак М.	Джазові етюди для фортепіано, зош. I (3–6), II (1, 2, 5, 8, 26).
Зірінг В.	Тв. 36. Етюди №№ 1, 2, 4.
Лак Т.	Тв. 122. Етюди №№ 5, 6, 8, 10.
Лемуан А.	Тв. 37. Етюди (за вибором).
Лешгорн А.	Тв. 65. Етюди (за вибором).
Черні К.-Гермер Т.	Вибрані етюди, зош. I, №№ 38, 41, 42, 46.
Шитте А.	Тв. 68. 25 етюдів (за вибором).
Шмітт М.	Етюди №№ 35–52, 53–60.

#### Твори крупної форми

Бетховен Л.	6 легких сонат / Під. ред. А. Гольденвейзера. М., 1961.
Бенда Б.	Соната ля мінор.

Вебер К.	Сонатина До мажор, ч. I.
Гайдн Й.	Сонати: № 7 Ре мажор, ч. III; № 11 Соль мажор, ч. I; № 13 Мі мажор, ч. III (номери сонат за вид.: Вибрані сонати під ред. Л. Ройзмана, – М., 1971).
	Соната До мажор, ч. III.
Гесслер І.	Тв. 43. Рондо.
Глієр Р.	Соната Соль мажор, ч. I.
Граціолі Д.	Тв. 36. Сонатина № 2 Соль мажор.
Клементі М.	Тв. 36. Сонатина № 3 Соль мажор, ч. I, III.
	Тв. 36. Сонатина № 4 Фа мажор.
Кулау Ф.	Сонатини: № 1 До мажор, № 7 Фа мажор ч. I.
Моцарт В.	Сонатини: № 2 Ля мажор, Рондо; № 6 До мажор ч. I. (номери сонатин за виданням: 6 сонатин під ред. А. Ніколаєва. – М., 1969).
	Соната До мажор, ч. III.
Пешетті Д.	Сонатина, ч. III.
Рожавська Ю.	Соната До мажор, ч. III.
Степаненко М.	Українська сонатина.

#### П’єси

Аміров Ф.	Дитячі п’єси.
Барток Б.	Скерцо.
	Тв. 6. Багателі.
Ботяров Ч.	Народний танок.
Гайдн Й.	12 легких п’єс (за вибором).
Гедіке О.	Тв. 8. 10 мініатюр №№ 2, 6.
Гречанінов О.	Тв. 98. Дитячий альбом.
Ешпай А.	Три джазові мелодії.
	Вальс.
Кабалевський Д.	Тв. 27. 30 дитячих п’єс.
Косенко В.	4 дитячі п’єси.
	Тв. 15. 24 дитячі п’єси.
Колесса М.	Скерцино.
	Серед вівчарів.
Моцарт В.	14 п’єс із нотного зошита 8-річного Моцарта.
Майкапар С.	Тв. 8. Маленькі новелети.



Пахульський Г. Тв. 8. Прелюдія до мінор.  
 Степовий Я. Обр. укр. пісень "Ой літає соколенько",  
 "Хміль лугами".  
 Сасько Г. Східний мотив.  
 Арія.  
 Чайковський П. Тв. 39. Дитячий альбом.  
 Шуберт Ф. Три екосези.  
 Шуман Р. Тв. 68. Альбом для юнацтва.  
 Якушенко І. Перше знайомство.

#### Ансамблі

Бах І. С. Весною.  
 Бетховен Л. Три німецьких танці.  
 Брамс І. Аве Марія.  
 Глінка М. Жайворонок.  
 Краков'як з опери "Іван Сусанін".  
 Дворжак А. Слов'янський танок.  
 Дрімлюга М. Заграли комарі.  
 Кирейко В. Мелодія.  
 Печу, печу хлібчик.  
 Косенко В. Мазурка.  
 Скерціно.  
 Ляшенко Г. Стоїть в лісі калина (укр. нар. пісня, обр.  
 Л. Ревуцького).  
 Степаненко М. Рідний наспів.  
 Филипенко А. Весняночка.  
 Щуровський Ю. Вальс.  
 Романс.

#### Акомпанементи

##### Флейта

Бах Ф.Е. Рондо.  
 Бетховен Л. Тв. 2. АLEGRO з сонати для фортепіано.  
 Німецький танок.  
 Пісня.

Брамс І. Колискова.  
 Глінка М. Почуття.  
 Жайворонок.  
 Гречанинов О. Вальс.  
 Моцарт В. Травнева пісня.  
 Менует.  
 Вальс.

Перселл Г. Арія.  
 Телеман Г. Соната, чч. III, IV.  
 Флісс Б. Колискова.  
 Хачатурян А. Андантино.  
 Чайковський П. Тв. 39. Вальс.  
 Шуман Р. Пісенька з Альбому для юнацтва.  
 "Веселий селянин".  
 Шостакович Д. Шарманка.

##### Гобой

Бетховен Л. Менует.  
 Гендель Г. Ларгето.  
 Глінка М. Мазурка.  
 Кореллі А. Соната № 8, Ларго.  
 Мартіні Дж. Гавот.  
 Моцарт В. Травнева пісенька.  
 Свірідов Г. Старовинний танок.  
 Шостакович Д. Гавот.  
 Шуберт Ф. Три екосези.

##### Кларнет

Глінка М. Мазурка.  
 Гречанинов О. Вальс.  
 Гріг Е. Народна пісня.  
 Моцарт В. Сільські танці.  
 Туга за весною.  
 Мусоргський М. Старовинний замок.  
 Мясковський М. Весняний настрій.

Перголезі Дж.  
Раков М.  
Хачатурян А.  
Чайковський П.  
Шуберт Ф.

Пастораль.  
5 п'ес для кларнета. Пісня.  
Андантино.  
Шарманщик співає.  
Вальс.

### Фагот

Барток Б.

П'еса.  
Сумна пісня.

Гедіке О.

Танець ("Школа" Терехіна Р.).

Глінка М.

Полька.

Гречанинов О.

Пісня.

Гріг Е.

Норвезька пісня.

Дваріонас Б.

Прелюдія.

Чайковський П.

Пісенька без слів ("Школа" Терехіна Р.).

Шуберт Ф.

Менует.

### Труба

Бетховен Л.

Бабак.

Гайдн Й.

Пісня.

Макаров Є.

Пісенька.

Моцарт В.

Мелодія.

Свірідов Г.

Алегрето.

Колискова пісенька.

### Валторна

Бетховен Л.

Народний танок.

Маттесон І.

Арія ("Школа" Ф. Шоллара).

Перселл Г.

Арія ("Школа" Ф. Шоллара).

Шостакович Д.

Вальс.

Шуберт Ф.

Колискова.

Флісс Д.

Пісня.

### Тромбон

Бах І. С.

Бурре.

Бетховен Л.  
Глінка Л.  
Дрімлюга М.  
Кажлаєв М.  
Конконе Д.  
Равель Ж.

Контрданс.  
Іспанська пісня.  
Лірична пісня.  
Танець.  
Вокаліз.  
Павана.

### Вокал

Аляб'єв О.  
Булахов П.  
Бірюков Ю.

Романс "Я вас люблю".  
Романс "Тук, тук как сердце бьется".  
36. "Любов і пісня".  
Пісні на вірші Н. Молчана "Ночь уронила с неба звезду", "Криниця", "У родимого дома".

Векерлен Ж.  
Варламов О.  
Гурильов О.

Марієтта.  
"Ах ты, время, времечко".  
Вибрані романси. "Серце".  
"Відгадай, моя рідна"

Глінка М.  
Дюбюк О.  
Даргомижський О.  
Зубов Н.

"Что, красотка молодая".  
"Не брани меня родная".  
Східний романс.  
"Не йди, не покидай", збірник "Умчались роки".  
Старовинні романси.

### III курс

#### Поліфонічні твори

Бах І. С.

Двоголосні інвенції: № 1 До мажор, № 4 ре мінор, № 13 ля мінор, № 8 Фа мажор, № 14 Сі-бемоль мажор.

Гедіке О.

Французькі сюїти: № 2 до мінор: Арія, Менует;  
№ 4 мі-бемоль мажор: Менует; № 5 Соль мажор:  
Гавот; № 6 мі мажор: Полонез, Менует.  
Фантазія до мінор.  
Тв. 60. Інвенція Фа мажор.



Гендель Г.	Арія Мі мажор. Прелюдія Соль мажор. Сюїта соль мінор: Сарабанда. Фуги №№ 1–6, 8, 11.
Глінка М.	Інвенція Фа мажор.
Дрімлюга М.	Пливе човен (пер. І. Берковича).
Лисенко М.	Фугета. Прелюдії та фугета.
Майкапар С.	Арія до мінор.
Мартіні Д.	В старовинному стилі. Фуга.
Мясковський М.	Інвенція фа мінор. Фугета.
Павлюченко С.	Чакона.
Пахельбель І.	Пісня.
Щуровський Ю.	Фугета ля мінор.
Павлюченко С.	Рігодон.
Рамо Ж.	Колискова пісня.
Свірідов Г.	Сарабанда соль мінор.
Циполі О.	Три фугети.
Щуровський Ю.	Канон ля мінор.
Юцевіч М.	Інвенція на тему укр. нар. пісні “Сонце низенько”.

#### Етюди

Беренс Г.	32 вибраних етюди №№ 6, 9, 12, 16, 17, 19, 21, 23.
Беніні Г.	Тв. 29. Етюди №№ 2, 3, 7, 8.
Косенко В.	Етюд № 7, Тв. 15. Токата.
Лешгорн О.	Тв. 66. Етюди №№ 1, 5, 7, 9.
Ляпунов С.	Етюд № 5 ре мінор.
Хаджієв П.	Етюди.
Черні К.-Гермер Т.	Вибрані етюди, зош. II №№ 4–12.
Черні К.	Тв. 718. 24 етюди для лівої руки №№ 1, 4, 6, 7, 8, 12, 19.
	Тв. 299. Етюди №№ 1–4.
Шитте А.	Тв. 68. 25 етюдів №№ 5–7, 9–14, 17–25.

#### Преси

Бах В. Ф.	Весна.
Бетховен Л.	Алеманда Ля мажор. Весело-грусно. Алеманда. Елегія.
Гайдн Й.	12 легких пр'ес.
Гедіке О.	Тв. 8. 10 мініатюр: № 7 Соль мажор.
Гречанінов О.	Тв. 3. Пастелі, № 1 Скарга.
Калинніков С.	Сумна пісенька.
Кабалевський Д.	Тв. 27. 30 дитячих пр'ес №№ 13, 25, 30.
Косенко В.	4 дитячі пр'еси: Скерцино, Старовинний танок.
Лядов А.	Тв. 40. Прелюдія ре мінор.
Майкапар С.	Тв. 8. Маленькі новелети: № 12, № 2 Мелодія, № 13 Скерцино.
Моцарт В.	Контрданс. Алегрето.
Колесса М.	Скерцино. Серед вівчарів.
Колодуб Ж.	Скерцино.
Пахульський Г.	Тв. 8. Прелюдія до мінор. Тв. 28 Мрії.
Прокоф'єв С.	Тв. 65. Дитяча музика: Козачка.
Сібеліус Я.	Тв. 40. № 5 Колискова пісня. Пісня без слів.
Скорик М.	Коломийка. Жартівлива пр'еса.
Степовий Я.	Вальс.
Чайковський П.	Тв. 39. Дитячий альбом: Мазурка, Солодка мрія, Пісня жайворонка, Ранковий роздум, Зимовий ранок, Сумна пісенька соль мінор.
Шуберт Ф.	Три німецьких танці.
Шуман Р.	Тв. 68. Альбом для юнацтва: Сіцилійська пісенька, Пісенька жінок Ля мажор, Маленький романс.

Шостакович Д.  
Шамо І. Танці ляльок. Романс. Ліричний вальс.  
Куранта.

Твори крупної форми

Бах Ф. Е. Соната фа мінор, ч. III.  
Бенда Г. Соната ля мінор.  
Бетховен Л. Легка соната № 1 мі-бемоль мажор, ч. I.  
6 легких сонат / Під. ред. А. Гольденвейзера. –  
М., 1969.  
Тв. 49. Соната № 2 Соль мажор, ч. I.  
Бортнянський Д. Соната Сі-бемоль мажор.  
Соната До мажор.  
Беркович І. Варіації на тему укр. нар. пісні.  
Гайдн Й. Рондо До мажор.  
Сонати № 17 Соль мажор (фінал),  
№ 31 Сі-бемоль мажор, ч. I.  
Клементі М. Тв. 36. Сонатина № 3 До мажор, № 4 Фа мажор,  
№ 6 Ре мажор.  
Кабалевський Д. Тв. 13 Сонатина № 1 До мажор, ч. III.  
Престо.  
Кулау Ф. Варіації на швейцарську тему.  
Тв. 20. Сонатина № 2 Соль мажор, Адажіо.  
Колодуб Ж. Сонатина До мажор.  
Моцарт В. Сонатини: № 1 До мажор ч. I, Соната № 15  
До мажор ч. III, № 16 Сі-бемоль мажор ч. III.  
Рожавська Ю. Сонатина, ч. III.  
Рутіні Дж. Соната До мажор.  
Скарлатті Д. Соната Ля мажор.  
Степаненко М. Українська сонатина.  
Туріні Ф. Соната Мі-бемоль мажор, АLEGRO.

#### Акомпанементи

#### Флейта

Гайдн Й. Анданте.  
Менует.

Глюк Х. Мелодія.  
Танок.  
Кореллі А. Сарабанда.  
Лисенко М. Колискова.  
Моцарт В. Арія з опери “Чарівна флейта”  
Раков М. Скерцино.  
Чайковський П. Тв. 40. Сумна пісенька.  
Шуберт Ф. Романс.  
Шопорін Ю. Колискова.  
Шостакович Д. Вальс-жарт.

#### Гобой

Глінка М. 25 оркестрових соло для гобою з фортепіано /  
Укл. Вазаров М.  
Уривки із танців з опери “Руслан і Людмила”.  
Лойс Ж. Соната для гобоя та фортепіано, чч. I, II.  
Чайковський П. Солодка мрія.  
Мазурка.

#### Кларнет

Бетховен Л. 2 екосези.  
Брамс І. Колискова.  
Гендель Г. Ларго.  
Сарабанда.  
Госсек Ф. Гавот.  
Римський-Корсаков М. Пісня індійського гостя з опери “Садко”.  
Щедрін Р. Сюїта для кларнета та фортепіано: № 1 Заспів.

#### Труба

Бах І. С. Бурре.  
Гендель Г. Лярго з I-ї сонати (“Школа” Орвіда Г.).  
Косенко М. Скерцино.  
Щолоков В. Жарт.



## Вокал

Романси для голосу та фортепіано Глінки М., Варламова О.,  
Гурильова О., Римського-Корсамова М., Чайковського П., Глієра М.

### Акомпанементи для читання з листа

Блажевич В.	Школа для тромбона.
Лебедев О.	Школа для труби.
Назаров М.	Школа для гобою.
Платонов М.	Школа для флейти.
Розанов С.	Школа для кларнета.
Терьохін Р.	Школа для фагота.
Шоллар Ф.	Школа для валторни.

## ДОДАТОК ДО ПРОГРАМИ

### Твори українських композиторів м. Києва

- Андреева О. Сюїта для фортепіано. – Мистецтво, 1966. Імпровізація (7)\*. П'єса для фортепіано. – К.: "Сов. композитор", 1962 (2–3).
- Беклемішев Дві прелюдії для фортепіано. Видання Київського музичного підприємства: № 1, до-дієз мінор (7–8).
- Беркович І. Вибрані твори для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1972.  
Варіації на українську тему (2); Сонатина ля мінор (2); Казка (5–6); Токата (7–8) та інші твори.
- Білаш О. "Буратіно" сюїта для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1984 (7–9).
- Верещагін Я. Твори для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1986.: сонатина (8–9); Маленька класична сюїта (5–7).  
Інвенція № 2 (6–7).  
Інвенція № 3 (7–8).
- Веріківський М. Чотирнадцять маленьких прелюдій для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1969 (5–8); Танець (7), Варіації з балету "Бондарівна" (5).

\* – рік навчання на фортепіано

- Вітвицький Й. Друга українська шумка: Тв. 35 (8–9).  
Глієр Р. "Избранные пьесы для фортепиано". – Москва: Всесоюзное издательство "Советский композитор", 1986 (5–9).
- Гозенпуд М. Токата (5). Українська сюїта для фортепіано. – 1951; Веснянка, Пісня, 24 прелюдії для фортепіано. Твір 53, зошит 1 – № 1–12. – Мистецтво, 1947. (7–11).
- Грабовський Л. П'ять характерних п'єс для фортепіано. Муз. Україна, 1969 (6–9).  
Чотири двоголосні інвенції для фортепіано. Муз. Україна, 1970 (4–7).
- Губа В. Десять характерних п'єс. Муз. Україна, 1969. (2–4).
- Данькевич К. Поема. (8–9).
- Довженко В. Збірник фортепіанних п'єс для дітей, 1974. "Навздогін" (Канон в октаву) (4–5). Струмок (6–7)
- Дрімлюга М. Фортепіанний альбом. 1976. Сніг іде. В полях. Народний танець. Елегія. (2–7).
- Жданов С. Прелюд для фортепіано. 1986. (9).
- Жербін М. Прелюдія для фортепіано. 1964. (8);  
Альбом п'єс для фортепіано, 1968. (3–7).
- Жуковський Г. Лісові картини: Сюїта для фортепіано. – К.: Мистецтво, 1965. Веселощі в першу грозу. (8). Весняні струмочки (8–9).
- Заремба В. Думка. (7–8).
- Іщенко Ю. Соната № 2 для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1966. (9–10). Варіації для фортепіано (7). Весняна капель (6–7).
- Калачевський М. Романс. Тв. 6. № 1 (7). Баркарола Тв. 6. № 2 (7–8).
- Карабиць І. Твори для фортепіано. 1970. Акварелі (8). Імпровізація (8). 24 фортепіанних п'єси для дітей, 1967 (3–7).
- Козицький П. 7 прелюдій для фортепіано: Тв. 12. – К.: Муз. фонд СРСР. Українська республіканська філія, 1961 (5–7).
- Колодуб Ж. Сонатина для фортепіано. (5). Токкатина (6). "Снежная королева" (по сказке Х. К. Андерсена). – К.: Муз. Україна, 1978 (3–7).  
"Ча-ча-ча". (6).



- Коломієць А. Таневальная сюита. – К.: Муз фонд УРСР, 1949. (8). Український танець. (2). Вибрані твори для фортепіано. 1966 (2–8).
- Косенко В. Зібрання творів у 10 томах. Т. 2-й. Твори для фортепіано. 1970: 4 дитячі п'єси (2–3); 24 дитячі п'єси. Тв. 25. (3–7). Три мазурки. Тв. 3. (8–10). Дві поеми-легенди. Тв. 12. (8–10).
- Лазаренко А. Ліричний альбом для фортепіано. 1973. (2–7).
- Левич О. Мазурка. – К.: Сов.комозитор, 1962. (6–7). Маленька інвенція. (3–4).
- Левітова Л. Варіації. (8). Фортепіанні твори. – К.: Муз. Україна, 1979. (5–7).
- Лисенко М. Вибрані твори для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1967. “Враження від радісного дня”, Тв. 41. № 2. (7–8). Українські народні пісні. (7–8).
- Ляшенко Г. Сонатина для фортепіано. Муз. Україна, 1970. (8).
- Майборода Г. Спогади про далеке: вісім п'єс для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1988. (5–8).
- Недененко Ф. Твори для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1975. Сюїта у формі старовинних танців. (9–10). Прелюд: “Осінь”. (6).; “Листок з альбома”. (5); “Скерцино”. (5–6); “Вальс”. (6).
- Подвала В. П'єси для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1979. (1–5). Український наспів (3); Контрданс (5–6).
- Ревуцький Л. Повне зібрання творів у 11 томах. Два етюди (4–5). На прогулянку (2).
- Рожавська Ю. Сонатина для фортепіано (4–5), – К.: Сов. композитор, 1962. Дитячі п'єси для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1967. (1–7). Три мініатюри для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1969. (7).
- Сасько Г. Відгомін століть: “Цикл п'єс для фортепіано”, – К.: Муз. Україна, 1982. (5–9). Граю джаз. /Сюїта/. (5–6).

- Сильванський М. Твори для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1986. (2–8). Біля фонтану. (8). Літній вечір (8–9). Варіації соль мажор (6). В човні (6). Етюди: Ре мажор, ля мінор (5–6). Легкий концерт для 2-х фортепіано. (3).
- Скорик М. Партита № 5 для фортепіано. (9–10), 1979. Дитячий альбом, 1970: Народний танець (5), Естрадна п'єса (4–5); Лірник (5), У лісі (7–8).
- Скорульський М. Дитячий альбом: 12 п'єс для фортепіано. Зошит 1-й. – К.: Муз. фонд СРСР, 1947; Зошит 2-й. – К.: Муз фонд УРСР, 1947. (2–6).
- Степаненко М. Образи: мініатюри для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1969. Сонатина 33 для фортепіано. Муз. Україна, 1977. (3–4). Дитячий зошит для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1980. (5–8).
- Степовий Я. Зібрання творів в трьох томах. Т. 1. – К.: Мистецтво, 1964: Елегія, Танець До мажор, Танець соль мінор; Прелюдія ля мінор; Маленький вальс; Маленька поема; Прелюди; Рондо. (6–7).
- Шамо І. Українська сюїта. – К.: Муз. Україна, 1972. (8–9). 12 прелюдій для фортепіано. Т. 1.. – К.: Мистецтво, 1964. (8–9). Гумореска. (7). Токата-прелюдія. – М.: Музыка, 1965. (10). Картини російських живописців: сюїта для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1973: Тройка (9–10); Літній вечір (9); Володимира (8–9); Берізка (8–9).
- Щуровський Ю. Фортепіанні твори для дітей: П'єси, варіації, сонатини, сюїта. – К.: Муз. Україна, 1977. (2–8). Дитячі п'єси для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1982. (1–5). Вибрані твори для фортепіано: п'єси, сонатини, варіації. – К.: Муз. Україна, 1987. (2–8). Лісова казка. (5–6). Українська сонатина (4).
- Юцевич Є. Інвенція на тему української народної пісні. (6–7). 4 фуги. – К., 1960. (7).



Яковчук О. Прелюдії та fuga для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1988. (8–12).

**Фортепіанні ансамблі, перекладення симфонічної, оперної, балетної музики для фортепіано в 2, 4 руки, для двох фортепіано**

Беркович І. П'си в 4 руки: Ой, вийду ль я. Російська народна пісня (2); Степ. Російська народна пісня (2); Дощик. Українська народна пісня (3); Пастушок. Чеська народна пісня (2); Мазурка (3); Азербайджанська мелодія (4); Варіації на тему російської народної пісні “Во саду ли, в огороде” (4).

Глієр Р. У ручья. Для двох фортепіано в 4 руки (5). Сцени і танці з балетів. Приложение для 2-х фортепіано в 4 руки. – М.: Сов.композитор, 1961: Танец на площаді из балета “Медный всадник” (7–8); Остап. Из балета “Тарас Бульба” (8); Вальс. Из балета “Медный всадник” (7–8); Гімн великому місту. Из балета “Медный всадник” (8–9); Фениксы. Из балета “Красный цветок” (9–10).

Гулак-Романс Оксани з I дії опери “Запорожець за Дунаєм” (5);

Артемівський С. Пісня Оксани з III дії опери “Запорожець за Дунаєм” (6–7).

Данькевич К. Хор дівчат з III дії опери “Назар Стодоля”, (6); Танець русалок з II дії балету “Лілея”, Варіації Степана з I дії балету “Лілея”, (6–8).

Юцевич Є. 4 fugи. – К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1960, (7). Інвенція на тему української народної пісні (6–7). Канонічна імітація, (1–2).

Яворик О. Дві прелюдії (9–10).

Яковчук О. Прелюдії та fuga для фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1988, (8–14).

Для нотаток \_\_\_\_\_



Для нотаток \_\_\_\_\_

